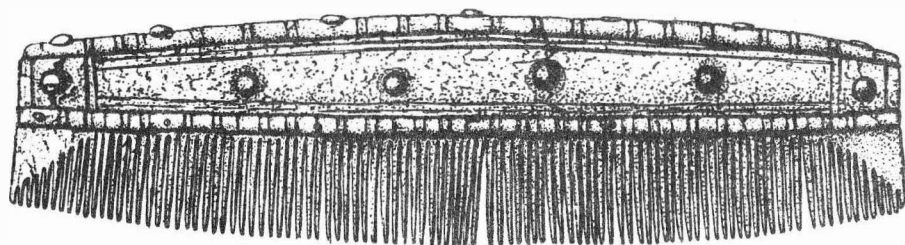

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1988

BRNO 1991

PAROHOVÝ MLAT ZE SPÁLOVA /okr. Nový Jičín/

Jiří P a v e l č í k , A Ú ČSAV Brno

Fr. Šustek ze Spálova čp. 21 zapůjčil autorovi parohový mlat, který byl nalezen při úpravách tzv. Švamlova mlýna. Ten stojí na okraji první levobřežní terasy Odry nedaleko od obce Klokočůvek. Nedaleko od lokality se nachází křižovatka okresní silnice Odry - Vítkov s odbočkou na Klokočůvek. Na pravé straně Odry proti mlýnu se rozkládají na vysoké osti rožně pozůstatky středověkého hrádka Hradišče, zvaného též Švédský zámek.

Parohový mlat náleží k typu 1 dle třídění Ondruš - Pavelčík /Pavelčík, 1989/ a je datován do období eneolitu. D - 154 mm, š - 52 mm, s - 40 mm, ot vně - 30 x 27 mm, ot uvnitř - 22 x 16 mm.

L i t e r a t u r a :

Pavelčík, J. 1989: Kostěná a měděná industrie z Ilinska u Lipňku nad Bečvou /okr. Přerov/, PA LXXX, 241-281.

G e w e i h s c h l e g e l a u s S p á l o v / B e z . N o v ý J i č í n / . Bei Herrichtungen der sog. Švandův mlýn /Mühle/ fand man einen Geweihschlegel des Types 1 nach Ondruš - Pavelčík /Pavelčík, 1989/.

NÁLEZ MĚDĚNÉ SEKERY V PRACI /okr. Brno-venkov/

Jiří P a v e l č í k , A Ú ČSAV Brno

Mimořádný člen ČSSA při ČSAV L. Krumpolc ze Zubří /okr. Vsetín/ předal P. Kouřilovi měděnou sekeru, kterou našel detektorem kovů v poloze Pracký kopec /Kóta 352/ u obce Prace /o. Brno-venkov/. K nález došlo při vyhledávání pozůstatků výstroje a výzbroje na známém napoleonském válečisti.

Uváděný nález není v této poloze první a nález bezesporu pochází z rozoraného depotu měděných seker, z něhož publikoval A. Procházka /1903/ pět exemplářů. J. Dobeš /os. informace/ jich znal v roce 1986 již osm. Mnou uváděný devátý kus je typologicky shodný se sekerou č. 1, publikovanou A. Procházkou /1903/.

Lokalita se nachází na jižním svahu Prackého kopce, skloněném k Hostěrádkám. Sekera ležela v hloubce 70 cm pod ornici na hladině podložní žlutky. Jedná se o plochou, oboustranně lehce klenutou sekeru. Ostří má obloukovité, tyl rovný s nezabroušenou stopou po nálitku. D - 161 mm, š - 53/70 mm, s - 14 mm, váha 750, 10 g.

L i t e r a t u r a :

Procházka, A. 1903: Hromadný nález měděných seker z Prace, Pravěk I, 145-147.

F u n d e i n e r K u p f e r a x t i n P r a c e / B e z . B r n o - v e n k o v / . Den Mitgliedern der Opavaer Expositur übergab L. Krumpolc aus Zubří eine Kupferaxt, die er bei Detektionsarbeiten am Südhang der Pracký kopec /Anhöhe/, /Kote 352/, gefunden hat. Das Gerät ist Bestandteil eines grösseren zersackerten Depots von Kupferäxten, aus welchem die ersten fünf schon A. Procházka /1903/ publizierte. Das geborgene Stück entspricht typologisch der von ihm unter Nr. 1 publizierten Axt.

STAROBRONZOVÁ SÍDLIŠTĚ V TRATI KAMENNÉ U MIKULOVA /okr. Břeclav/

Jaroslav P e š k a , Regionální muzeum Mikulov

/Tab. 6/

Začátkem července 1988 bylo muzeu hlášeno narušení archeologických objektů při budování rozsáhlých teras pro pěstování vinné révy SZ města v trati Kamenné, parc. č. 4605/3. Lokalita se nachází asi 1,5 km od středu města, vpravo asi 300 m nad státní silnicí Mikulov - Brno.

Tvoří ji návrší ostrožního charakteru skloněné k J. Na Základní mapě ČSSR 1:25 000, list 34-142 Mikulov, vydané v roce 1975, ji najdeme v prostoru bodu vzdáleného 160 mm od S sekční čáry a 107 mm od V sekční čáry v nadmořské výšce 260-263 m.

Díky dobré spolupráci s investorem /Státní statek Mikulov/ i dodavatelem /STS Hlustopeče/ akce mohla být neprodleně zahájena rozsáhlý záchranný výzkum. Na ploše zhruba 10 000 m² bylo prozkoumáno celkem 161 objektů. Pro nedostatek času byly některé zkoumány pouze částečně, jiné jen vzorkovány. Výzkum bezpečně zachytil S a Z okraj osídleného areálu, V část lokality je zničena dnes již zavezenou stráží. S dalším výskytem osídlení můžeme počítat pouze na J v místě stávajících vinohradů. Pravěké objekty se koncentrovaly na ploše asi 80 x 100 m. Ve většině případů šlo o starobronzové sídlištní jámy kruhového průměru s kónickými stěnami nebo o hluboké zásobnice totožné profilace s úzkým ústím a rovným dnem. Z jejich nepříliš výrazného obsahu bylo získáno množství zlomků keramiky, kolečka vykroužená ze střepeů, závaží, desítky zvířecích kostí, kostěných a parohových nástrojů s převahou šidel a hrotů atd. Poměrně vysoký byl počet kamenných podložek, zrnotěrek a brousků. Na dně věteřovské jámy č. 33 ležela lidská lebka bez spodní čelisti, také ze dvou dalších objektů pochází antropologický materiál, většinou v podobě úlomků lebečních kostí. Objekt II 92, porušující starší stavební jámu MMK, obsahoval na dně nehluboké hrobové jámy slabě skrčenou kostru na pravém boku hlavou k Z bez milodarů. Mimo to bylo na zkoumané ploše odkryto více kúlových jamek a dva kratší žlábků bez zjevného vzájemného uspořádání.

Největším přínosem výzkumu je bezesporu odkrytí základů tří nadzemních staveb, jejichž půdorys byl vymezen do podloží zahloubeným žlábkem, na několika místech se stopami po kúlech. První dvě kolmo na sebe orientované a vzájemně se porušující stavby /objekt 20 a 21/ měly mírně lichoběžníkovitý půdorys, u první doplněný navíc jakousi "předsíní" na J straně /orientace stavby I: SSV - JJZ, stavby II: ZSZ - VJV/. I přes částečné zničení obou půdorysů těžkou mechanizací ještě před zahájením výzkumu činila prozkoumaná délka stavby I 14 m, šířka 6,5 m, stavby II 11 x 5 m. Otázkou zůstává příslušnost několika nepravidelně rozmístěných kúlových jamek uvnitř stavby II, vnitřní plocha první stavby byla zcela prázdná. O mohutnosti tohoto objektu svědčí i rozměry žlábků, který byl místy až 40 cm široký a přes 60 cm hluboký /měřeno od zachovalé úrovně podloží/. Stavbu III /obj. 100/ zcela na SZ okraji sídlišť orientovanou ve směru S - J, vzdálenou od výše uvedených asi 50 m, charakterizoval na Z nepravidelně přerušovaný žlábek o délce 18 m s jednou zachycenou vnitřní kúlovou příčkou. S uzavěr stavby tvořila asi 14 m široká, do oblouku postavená stěna. Objekt byl situován na poměrně příkrém Z svahu, takže nemohla být zachycena 2. delší stěna domu, neboť zřejmě díky převýšení nebyla vůbec do podloží zahloubena. Nálezová situace přinejmenším u první stavby, která jako jediná poskytla z výplně žlábků střepeový materiál, obecně datovatelný do doby bronzové, a superpozice s mladší věteřovskou jámou č. 22 i stavbou II, nevylučují možnost časového řazení do starší doby bronzové, spíše do únětické kultury. Pokud vyhodnocení výzkumu tento předpoklad potvrdí, máme zde dočasně s prvním typem starobronzové stavby /obydli, shromažďovací dům ?/ svého druhu na Moravě.

Nejstarší osídlení naleziště dokládá asi 10 nepravidelných stavebních jam kultury s moravskou malovanou keramikou. Přibližně 6 menších kruhových jam při SZ okraji zkoumané plochy patří bídenské kultuře. Za jeden z mála dokladů přítomnosti nositelů jevišovické kultury v tomto prostoru lze pokládat zlomek okraje nádobky zdobené na hrdle motivem "přesýpacích hodin" technikou brázděného vpichu, který byl nalezen ve výplni jedné z únětických jam. Jedna nekompletně prozkoumaná jáma obsahovala zlomky středověké keramiky. Ostatních asi 100 objektů, nacházejících se po celé ploše, lze zařadit do únětické nebo věteřovské kultury. Nevýrazný obsah některých lze však datovat pouze rámcově do starší doby bronzové. Přesný poměr počtu objektů, ani rozsah osídlení obou osad, není bez zpracování materiálu možné stanovit. Poněkud intenzivnější se prozatím jeví osídlení únětické, spadající spíše do staršího období vývoje této kultury.

Altbronzezeitliche Siedlungen in der Flur Kamenné bei Mikulov /Bez. Břeclav/. Anfang Juli 1988 kam es bei der Herrichtung von umfangreichen Terrassen für den Weinbau in der Flur Kamenné, Parz. Nr. 4605/3 zur Störung von prähistorischen Objekten. Die Lokalität bildet eine sporenlagenartige Anhöhe, die sich nach Süden neigt. Auf der Grundkarte der ČSSR 1:25 000 Blatt 34-142 Mikulov aus dem Jahre 1975 begrenzen sie die Koordinaten der Punkte, die 160 mm von der N Sektionslinie und 107 mm von der O Sektionslinie in der Seehöhe von 260 - 263 m an fern sind. Auf der untersuchten Fläche von ungefähr 1 ha erfasste die Ausgrabung 160 Siedlungsobjekte und 1 fundloses Körpergrab. Die älteste Besiedlung der Lokalität stellen 10 Baugruben der Kultur mit mährischer bemalter Keramik vor, weitere 6 Objekte im NW Teil der Lokalität gewährten Material der Badener Kultur. Aus der Einschüttung einer Ünéticer Grube stammt ein Scherben mit Furchenstichverzierung in Form des "Sanduhrmotives", vermutlich der Jevišovicer Kultur gehörend. Ein Objekt

kennen wir in das Mittelalter datieren. Der Rest gehört der Úněticer- und Věteřover Kultur an. Der grösste Beitrag der Ausgrabung ist die Abdeckung von drei oberirdischen Bauten mit Grundrissen in Fundamentgräbchenform. Die Fundumstände, mindestens beim ersten Bau, schliessen die Möglichkeit einer Datierung in den Zeitabschnitt der Úněticer Kultur nicht aus.

OBJEKT KULTURY ÚNĚTICKÉ A LUŽICKÉ ZE SLATINEK /okr. Prostějov/

Miroslav Š m í d , AÚ ČSAV Brno

Koncem roku 1987 a počátkem roku 1988 byla severně obce Slatinky hloubena rýha pro vodovodní zásobovací řád. Při provádění výkopů bylo narušeno větší množství pravěkých objektů. V měsíci dubnu 1988 byl v trati Za humny proveden záchranný archeologický výzkum objektu kultury únětické a lužické. Lokalita se nachází severně obce Slatinky a je vymezena od JV silnicí Slatinky - Třebčín, od S vozovou cestou na Malý Kosíř a na straně jižní korytem Deštného potoka, který protéká středem obce. Tvoří ji poměrně rozsáhlá plošina s mírným sklonem k jihu.

Objekt kultury únětické byl silně narušen výkopem pro vodovodní řád. V severní stěně rýhy se rýsoval velmi nezřetelně. Zásyp byl takřka k nerozeznání od okolního sprašového podloží. Objekt lze označit jako klasickou zásobní jámu s úzkým hrdlem, stěnami silně obě vyklenutými a rovným dnem. Byl zahlouben 100 cm pod úroveň sprašového podloží a ve spodní části široký 155 cm. Na dně jámy bylo uloženo větší množství mladounětické keramiky /10 celých nebo rekonstruovatelných tvarů/ záměrně poškozené úderem ostrého předmětu. Pozornost si zaslouží tvary na nízkých dutých nožkách.

Objekt kultury únětické byl superponován objektem kultury lužické. Šlo o oválnou jámu zapuštěnou pouze 20 cm do sprašového podloží. Delší osa, orientovaná ve směru S-J, měřila 270 cm. V severní části byl objekt široký 155 cm a v jižní 130 cm.

Ein Objekt der Úněticer- und der Lausitzer Kultur aus Slatinky /Bez. Prostějov/. Im Monat April 1988 wurde die archäologische Rettungsgrabung eines Objektes der Úněticer- und der Lausitzer Kultur durchgeführt, die durch Terrainarbeiten beim Aushub einer Wasserleitungsrinne nördlich der Gemeinde Slatinky in der Flur Za humny gestört worden waren. Aus dem Objekt der Úněticer Kultur gewann man eine grössere Menge an Keramik, die absichtlich durch den Schlag eines scharfen Gegenstandes beschädigt waren. Interessant sind zwei Formen auf niedrigen Füsslchen. Das Objekt der Úněticer Kultur war vom Objekt der Lausitzer Kultur superponiert.

KOSTROVÝ HROB STARŠÍ DOBY BRONZOVÉ Z LUTOTÍNA /okr. Prostějov/

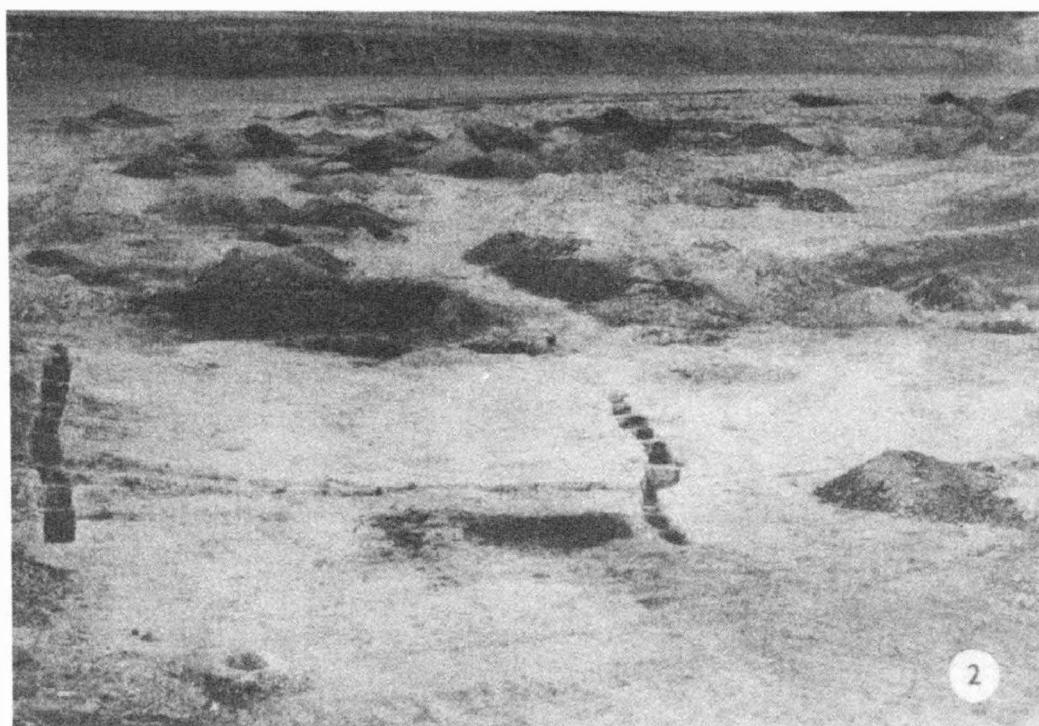
Miroslav Š m í d , AÚ ČSAV Brno

/Obr. 6/

Počátkem měsíce listopadu 1988 byly při srovnávání svažitého terénu na parcele č. 133/1 v Lutotíně nalezeny četné zlomky pravěké a středověké keramiky. Majitel pozemku M. Holásek hlásil nález AÚ ČSAV v Brně. Ve dnech 5. a 6. 11 byl v místě nálezu proveden záchranný archeologický výzkum, při kterém byla odkryta válcovitá jáma / Φ - 120 cm a hloubka 170 cm/, datovaná keramikou do 13. století a pohřeb v sférické jámě ze starší doby bronzové. Lokalita se nachází na mírném jz. svahu levobřežní terasy říčky Romže, od jejíhož dnešního toku je vzdálena 280 m.

Kostra nedospělého jedince byla uložena na dně oválné jámy v hloubce 100 cm pod úrovní dnešního terénu. Spočívala v silně skrčené poloze na pravém boku ve směru JZ - SV s oblíčením k JV. V okolí pohřbu byly nalezeny shluky propálené hlíny a střepy z hrubších nádob. V prostoru břicha se nacházel velký kus mazanice a horní část větší hrncovité nádoby /obr. 5:2/, v blízkosti klíční kosti bronzová spirálka a u lokte pravé ruky zvířecí zub. Ze strany východní byla jáma s pohřbem narušena středověkým objektem.

Ein Körpergrab aus der älteren Bronzezeit in Lutotín /Bez. Prostějov/. Im Monat November 1988 wurde eine archäologische Rettungsgra-

Tab. 6.
Mikulov /okr. Břeclav/, Kamenné. 1 pohled na zkoumanou plochu od S; 2 část prozkoumané plochy s půdorysem stavby I, pohled od JJZ. - 1 Ansicht auf die untersuchte Fläche von Norden; 2 Teil der untersuchten Fläche mit dem Grundriss des Baues I, Ansicht von Süd - Südost .
Peška, Starobronzová sídliště , str. 22

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1988
BRNO 1991

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, Koliště 17/19
Odpovědný redaktor : Dr. J. Tejral
Redaktoři : Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : L. Trávníčková
Tisk : Oblastní ediční středisko Jihomoravské základny pracovišť ČSAV
v Brně,
technický redaktor J. Keprt
Evidenční číslo : ÚVTEL - 73332
Náklad : 450 kusů - neprodejné
Vydáno jako rukopis